

..אני מצייר תוך מעורבות אישית ואינני טורח לברר זהותו הפוליטית או

הלאומית של אותו כלי-משחית... ניכור מול תיעוד של כלי-משחית..."

תורה-ובנהו חרש-אילם

והתקלושות. מאויים-נסתרים ומציאות גשמית ביותר. לא הייתי מסוגל להתייחס לאירועים קרובים. הם היו חריפים מדי, וממדיהם לא נקלטו בי כלל. לכן פניתי ל- כיוון המליצי, האידיאי, ההיולי, שמקורותיו רחוקים יותר. רציתי לרחף, יותר מאשר להסתכן בנגיעה, ולו אף הקלה ביותר, באותה קרקע שהטמפרטורה שלה עדיין עלולה היתה לגרום לכוויות.

● כיצד אתה מעדה על הכר את הצוירים הללו?

מדובר בצוירי שמן על בד. הממדים של העבודות זהים, והם כפורמאטים מל- בניים של מטר אחד על 70 ס"מ. למרות ההזות המלוטשת, למראית-עין, מדובר ב- טכניקה קונוונציונאלית ביותר של מיכר חול רווי צבע-שמן, ומדולל במדיום קלאסי ביותר.

..מה יפים

הנעורים החומקים...

● האם החוויה הישראלית שך מפתכמת במיוחדמות בלבד?

לא. היתה לי ילדות של מיכנסי חאקי קצרים וגופיה לבנה, בחדרה. הילדות הי זאת מזנבת בי, כשהיא מהולה בכאב מתוק. אני חי חיים בלתי-מפוענחים, והרצון הי מתמיד לפענח אותם — מזין ומריץ אותי. תעלומת היעלמותו של אבא, מיום אחד ליום שני, כאשר נדמה היה לי שמערכת היחסים שבינינו היתה על סף פיענוח. כך שפרדטי חדרה, הפריחה המשכרת שלהם, התפוזים, האשכוליות והלימונים הפכו מרי- כיבים בחידה של אותו פרק שחסר לי, עד עצם היום הזה, בכל הקשור לאבא.

● כיצד מתבטאות חירות הי ידדות בצויריך?

שני צוירים מסכמים, בתערוכה העכש- ווית, את העבר הרחוק, לימונים ותפוזים בערמי-החיותית, וכמעט מאיימת. בעצם, למחרת לילה-סדר השנה, בחדרה, לקחתי את עצמי, מניה-וביה, ויצאתי אל מתוך למושבה — חדרה, עבורי, זו עריין מושבה — ונכנסתי לתוך הפרדסים. אביב, ניהוח משכר, טריפ של ממש, כתום-ירוק טריי טרי, לבן-צהבהב של פריחה, ומעל לכל — הגוסטלגיה הכואבת. חסר לידי מי שהוליד אותי בזמנו, לראשונה, בין העצים, מעץ לעץ. במשך שעות על שעות חיפשתי אותו. הפיצוי האחד היה בעצם השיכרון הריגעני, והקשר שאבד לאורך 20 שנה בקירוב, ביני לבין אדמת אבותי.

● האם היתה לך חווייה דומה, שנודה אמנות?

תקופת פירנצה שלי. שהות בת שנתיים באקדמיה לאמנויות יפות, ויותר מזה, הי הליכה במסלול יומי קבוע, מביתי שהיה מאחרי המוזיאון האטרנסקי, דרך ארמון בני-מדיצי לגשר הישן, והמבט ממנו לעבר גשר, השילוש הקדוש. הי אלה שנתיים של ספינה, שהיו בבחינת הלם-תברותי מעל ומעבר. התגשמות כל המאויים. בן חדרה העירי היכרות אישית עם מיכלאנג'לו, ליאונרדו דה-וינצי, בוטצ'לי ולורנצו די-מפואר. התרגשות מכך שבבית-הקולנוע הי מפואר ביותר של פירנצה מתנוסס ציטוט מתוך שיר של לורנצו המפואר, האומר: "מה יפים הנעורים החומקים להם בחטף, וכל החפץ באושר שיחווה אותו כעת, הי מחר רפה סיכוי."

● היכן היית ממקם את עצמך, כיום, בקטגורי האמנות הישרא- רית?

אמנות ישראלית זה מושג עיפי. התישו אותו כל מיני ניסיונות מאלצים, ושוברי ניום קטנוני, בנוסח צפת ועין-הוד — ולא

..האיש שבבגדי הטיים - חידה עבורי"

קדש בתוך 13 טאנקים מפוחמים שהדיפו מוות. 13 טאנקים שלנו, שמארב שלנו פגע בהם.

● איזו תגובה יצירתית הביאה לך מידחמת יופיהכיפורים?

כשלא הייתי מסוגל, להפתעתי הרבה, למצוא בעצמי תשובות לכל מה שאירע, השיעמום והכפירה הביאו אותי לשקיעה, שהולידה צורך מזור למיצוי תחילתה של הצטברות המירות. הסיגנון שבו עלתה ובאה תגובתי למלחמה, היה דווקא בדרך אזורית-רישומית, אולי אפילו מעט רוי- מאנטית-מליצית. זו היתה בהחלט השפעתה של הסביבה הקרובה. של המטוסים המזוי- נקים, של כונויות-הספינה ושל הנוף הי- אנושי הפרוך לכל רוח — שהינחו אותי ביום בהיר אחד לעבר כמה לוחות-דיקט, בחדר-אוכל מאולתר שהקמנו בסוללה הי- אנטי-אווירית. בדרך פארדוקסלית, החי- רתי לעצמי את עלס-האנוש באמצעות אותו רישום בממדים של ארבעה מטר רוחב על 1.80 גובה. כך יצרתי מיצבור מגובב של שלום ומלחמה, אכזבות ותקי-

יורם רוזוב (39), מן הבולטים במייצגי האמנות הישראלית כיום. הציג מעבודותיו תיו במוזיאון תל-אביב בפירנצה, מילנו, רגנשבורג וקייפטאון. השתתף באחרונה בתערוכה של אמנים מוחים במוזיאון ישראל. בנובמבר 1966 עמד בראש המיש- לחת הישראלית לשיקום יצירות-האמנות שניזוקו בשיטפון בפירנצה.

יורם רוזוב משמש כיום מרצה באקדמיה לאמנות "בצלאל", ובמקביל משמש ב- תפקידי דיקן הסטודנטים וסגן-מנהל הי- אקדמיה. בימים אלה עומדת להיפתח תערוכת-יחודי שלו, בגלריה "שחף" שביפו- העתיקה. על עבודותיו, דרכו והשקפת- עולמו סיפר יורם רוזוב, בתשובה לשאלות "העולם הזה", בראיון מיוחד שערך עימו דן עומר השבוע :

..אני עוסק בהקפאת

דראמה שבעם

התחוללה כאן"

● בצוירים האחרונים שך, אתה מציג טייסים שד חידהאווירי מזוויות שונות. מדוע?

הסיפור האמיתי של הטייסים מתחיל בתקופת השחרור-לבן שלי, ששיאה בימי מלחמת-ההתשה, כאשר מצאתי את עצמי מעורב ריגשית באירועים — בצורה חרי- פה. למעורבות הזאת היה מקדם אישי מאד, מותו של אבי, כך שממילא התחדדה לה מאד כל ההתייחסות שלי לנושא החיים והמוות. הסתבר לי שחוויות היומיום חדלו להזין לי. במקביל, מתוך מערכת היחסים מאד מורכבת, עם שניי-שלושה טייסים מסויימים, יידיים אישיים שלי — התחלתי להיות חיים כפולים לאורך כל מלחמת- ההתשה. מחד, חיי היומיום בעורף, ומי- אידך אותו סיוט מתמיד של 24 שעות ב- יממה, הניזון מקוצריה-אונים של האורח בעורף, ומחרדה פשוטה לשלום של הי- יידיים המסויימים הללו שהתגרו במוות, בצורה מחצפת, יופיים.

● כיצד מתבטא הדבר בעיני- דותיך?

אני מתייחס אל שני מייצגים עיקריים. האחד — דומם לחלוטין, והכוונה לסידרת צוירים על הדלתות הפעורות שמצאתי בר- קנטאריה הנושעה. איני מסוגל להשתחרר מהתמונה, כיצד עמדתי בשעת-צהריים מתה בלב רחוב ריק בעיר-ראים. אלה לא היו הדלתות עצמן, אלא כל מה שדמיינתי אודות מה שהיה קיים מאחרי אותן דלי- תות פעורות עד לאותו רגע מסויים. תחושה וזה קיננה בי כשעמדתי מול קיר אנונימי רבוע הצובעונים בקייפטאון, דרום- אפריקה, בשנת 1972. הדלתות הפעורות והקיר מהווים סיכום למערבולת הנפשית שלי, המכילה התרחשויות ממשיות, ויותר מזה, להתייחסות המאד-אישית שלי אליהם בצוירים הללו. בעצם, ניתן לומר שאני עוסק בהקפאת דראמה שפעם התחוללה כאן.

● האם בצוירי הטייסים שך, קיים גמיכן גורם ההקפאה הזה?

ראה, ציירתי אותם-אותו כמעטפת אטור- מה, המעלימה את כל העיקבות של הברט- והדם. האיש שנתון בתוך המעטפת החיצו- נית הזאת של ביגדייה-טייסי — הוא חידה עבורי. ככל שהמעטפת הלמטית יותר, כך גוברת בי הסקרנות לפרשו של אותו אדם מסויים שבתוכה, או של אותם שני ידי- דים מסויימים. הם אומנם יידיים, אבל בעיני-עונה-יאחת בהחלט מחוץ להישגי-